QORTI CIVILI
(SEZZJONI TAL-FAMILJA)

IMHALLEF

Onor. Abigail Lofaro LL.D., Dip. Stud. Rel.,
Mag. Jur. (Eur. Law)

Illum 30 ta' Jannar, 2020

Rikors Guramentat numru : 189/2011 AL

C B

Vs

A B

Il-Qorti:

Rat ir-rikors guramentat ipprezentat mill-attriċi, li permezz tiegħu ppremettiet:

1. Illi r-rikorrenti zzewget lil A B fid-disgha (9) ta' Mejju, 1998 u minn dan iz-zwieg il-partijiet kellhom zewgt (2) ulied tewmin, senjatament M u J, ahwa B li twieldu fit-tnax (12) ta' Mejju, 2005 u *dunque* ghadhom minorenni;

2. Illi z-zwieg ta' bejn il-partijiet tkisser irrimedjabbilment, tant li fis-sitta (6) ta' Novembru, 2007 waslu ghall-kuntratt ta' separazzjoni personali in atti tan-Nutar Tonio Cauchi (hawn anness u mmarkat bhala Dok. A);

3. Illi minn dakinhar tal-kuntratt ta' separazzjoni hawn fuq imsemmi sallum ic-cirkostanzi inbiddlu b'mod drastiku, tant li l-access kif propost fil-kuntratt ma baqax prattiku ghall-ulied u ghalhekk infethu

procedurita' medjazzjoni da parti tal-attrici bil-ghan li l-partijijiet jaslu ghall-ftehim bonarju rigward l-access ghall-minuri;

4. Illi stante intransigenza kontinwa u persistenti da parti tal-intimat, il-kontendenti baqghu ma waslux ghal ftehim bonarju u ghalhekk il-Qorti tal-Familja fit-tnax (12) ta' April, 2011 iddekretat li ma jidhirx li kien hemm lok ghal medjazzjoni, u per cio awtorizzathom sabiex jipprocedu bil-kawza (hawn anness u mmarkat bhala Dok. B);

5. Illi fil-prezent ir-rikorrenti thossha ferm imcahhda miz-zewg (2) uliedha ghaliex l-access allokat lilha huwa ferm limitat u qieghda ssofri hafna fin-nuqqas taghhom kif qeghdin ibatu huma wkoll fin-nuqqas ta' ommhom aktar u aktar meta l-istess ulied minuri qeghdin ikunu regolarment fil-prezenza tal-*girlfriend* tal-intimat;

6. Illi dawn il-fatti huma a konoxxenza tar-rikorrenti;

Talbet, in vista tas-suespost, li l-konvenut jgħid għaliex din il-Qorti m'għandhiex:

1. Tordna li l-kura u l-kustodja tal-minuri M u J tigi fdata esklussivament f'idejn ir-rikorrenti;

2. Tordna li l-omm ikollha access ghall-minuri kull nhar ta' Tnejn u nhar ta' Hamis mill-erbgha ta' wara nofsinhar (4.00p.m.) sal-ghada fit-tmienja ta' filghodu (8.00a.m.) sabiex ikunu jistghu jattendu l-Muzew f'Rahal Gdid bi preparazzjoni ghall-ewwel tqarbina;

3. Tordna li meta l-missier ikun xoghol ta' bil-lejl, il-minuri jorqdu mal-esponenti u mhux ma' oht l-intimat, Bridget Mifsud, b'dana illi l-missier iwassalhom ghand l-omm qabel imur ghax-xoghol u l-omm twassalhom l-iskola jew ir-residenza tal-intimat l-ghada filghodu;

4. Tordna ukoll li meta l-missier ikun imissu d-*day shift*, stante l-fatt li jibda xoghol fis-sitta (6) ta' filghodu. Il-minuri jqattghu l-lejl ta' qabel mal-omm u mhux mal-imsemmija Bridget Mifsud b'dana illi l-missier iwassalhom ghand l-omm fis-sebgha (7) ta' filghaxija u l-omm twassalhom l-iskola l-ghada filghodu jew ghand l-intimat x'hin jispicca mix-xoghol;
5. Tordna li l-omm ikollha access ghall-minuri wkoll mill-inqas darba fl-ahhar tal-gimgha b'mod alternat u cioe` nhar ta' Gimgha mill-erbgha u nofs ta' wara nofs inhar (4.30p.m.) sat-tmienja ta' filghaxija (8.00

p.m.) tal-ghada s-Sibt l-ewwel gimgha u s-Sibt l-ewwel gimgha u s-Sibt mill-erbgha ta' wara nofsinhar (4.00 p.m.) sat-tmienja ta' filghaxija (8.00p.m.) tal-ghada il-Hadd it-tieni gimgha;

6. Tordna li l-minuri ghandhom iqattghu Lejliet il-Milied, il-Milied, Lejliet l-Ewwel tas-sena, L-Ewwel tas-sena, il-Gimgha l-Kbira u L-Ghid il-Kbir ma wiehed mill-genituri b'mod alternat, b'dan illi jekk it-tfal iqattghu Lejliet il-Milied mal-omm, huma ghandhom iqattghu l-Milied mal-missier filwaqt li jekk iqattghu lejliet l-Ewwel tas-sena mal-missier huma ghandhom iqattghu l-Ewwel tas-Sena mal-omm u vice versa s-sena ta' wara u meta jkun imisshom iqattghu l-gurnata mal-omm, huma jkunu maghha mill-ghaxra ta' filghodu (10.00 a.m.) sad-disgha ta' filghodu (9.00a.m.) tal-ghada;

7. Tordna l-minuri ghandhom iqattghu l-festi pubblici ma' wiehed mill-genituri b'mod alternat u meta jkun imisshom iqattghu l-gurnata mal-omm, huma jkunu maghha mill-ghaxra ta' filghodu (10.00 a.m.) sat-tmienja ta' filghodu (8.00 a.m.) tal-ghada, b'dan illi jekk il-missier ikun xoghol meta jkun imissu iqatta` l-festa pubblika mal-ulied, il-minuri jkunu mal-omm sakemm il-missier ikun xoghol u mhux ma' terzi;

8. Tordna li f'Jum l-Omm u f'gheluq snin l-omm, il-minuri ghandhom iqattghu l-gurnata mal-omm cioe` mill-ghaxra ta' filghodu (10.00a.m.) sat-tmienja tal-ghada filghodu (8.00a.m.) meta gheluq snin l-omm jinzerta il-Gimgha, s-Sibt jew il-Hadd u meta jinzerta t-Tnejn, it-Tlieta, L-Erbgha jew il-Hamis, mill-erbgha ta' wara nofsinhar (4.00p.m.) sat-tmiena tal-ghada filghodu (8.00 a.m.);

9. Tordna li f'gheluq snin il-minuri, l-omm ikollha access ghall-minuri mill-hamsa ta' filghaxija (5.00p.m.) sal-ghada fit-tmienja ta' l-ghada filghodu (8.00a.m.);

10. Tordna li l-omm ikollha dritt li darba fis-sena tqatat` gimgha shiha maz-zewg (2) minuri f'daqqa sabiex tkun tista` tehodhom holiday maghha sia barra minn Malta u sia Ghawdex;

11. Tordna li meta r-rikorrenti jkun imissha tezercita d-dritt taghha ghall-access ghall-minuri uliedha, l-missier iwassalhom sar-residenza tal-omm filwaqt li meta jispicca l-access l-omm tohodhom lura r-residenza tal-missier;

12. Tordna li meta l-omm ma jkunx imissha terzercita d-dritt taghha ghall-access ghall-uliedha minuri, hija tkun tista` tikkomunika maghhom permezz tat-telephone minghajr indhil da parti tal-intimat;

13. Tordna li l-minuri ma jkunux esposti ghal terzii persuni partikolarment ghas-sieheb jew siehba ta' xi hadd mill-partijiet;

14. Tordna li d-decizzjonijiet kollha ta' natura ordinarja ghandhom jittiehdu mill-omm filwaqt li dawk id-decizzjonijiet ta' natura straordinarja rigward sahha, edukazzjoni u religjon tal-minuri jittiehdu miz-zewg genturi konguntivament;

Salv kull provvediment iehor li dina l-Qorti jidhrilha xieraq u opportun u fl-ahjar interess tal-minuri in vista tac-cirkustanzi in dezamina.

Bl-ispejjez.

Rat il-lista tax-xhieda tal-attriċi.

Rat ir-risposta ġuramentata tal-konvenut li permezz taghha eccepixxa (a fol 45):

1. Illi filwaqt li jaqbel li l-partijiet izzewgu fid-9 ta' Mejju 1998 u li miz-zwieg taghhom ghandhom zewgt itfal tewmin, imwieldin fit-12 ta' Mejju 2005, ma jaqbilx mal-fatti esposti fir-Rikors Guramentat premess.
2. Illi anke il-ftehim ta' separazzjoni bonarja bejn il-kontendenti effettivament ipprovdiet li t-tfal jinzammu fil-kura tal-esponent u l-attrici kellha dritt ta' access ghat-tfal. Madanakollu kif jirrizulta fit-trattazzjoni, skopra li martu kienet qed idahhal irgiel u terzi fir-residenza taghha fejn kienu jkunu wliedu u dan billi kienet toffri servizzi sesswali ghall-hlas.
3. Illi l-istess esponent ipprezenta Rikors Guramentat fl-ismijiet A B pro et noe vs C B (Rik. Gur. 199/2011AL) fuq l-istess mertu u jitlob li z-zewg kawzi jinstemghu kontestwalment. Minn dan ir-Rikors tieghu li b'digriet ta' din l-Onorabbli Qorti tat-30- ta' Gunju 2010 iz-zewgt itfal gew fdati f'idejn il-kura u kustodja tieghu fl-ahjar interess tal-istess tfal u dan wara li l-Qorti anke semghet lill-partijiet viva voce. Kif jirrizulta mir-Rikors Guramentat tieghu u mit-trattazzjoni, ir-rikorrenti kienet ghaddejja stil ta' hajja li kien ta' periklu ghat-tfal. Dan gie rikonoxxut mill-Qorti kompetenti bid-Digriet taghha ta' affidament u bil-mod kif irregolat l-access tar-rikorrenti ghat-tfal billi eskludiet *sleepovers*.

4. Illi l-esponenti jaghmel riferenza ghall-fatti u talbiet dedotti minnu fir-Rikors Guramentat li ghandhom jifformaw parti integrali mir-risposta tieghu odjerna;
5. Illi jaghmel riferenza wkoll ghall-provi prodotti fl-istadju ta' medjazzjoni li ghandhom ukoll jigu nseriti fil-process odjern.
6. Illi jichad li kien intransigenti fil-medjazzjoni. Anzi kienet l-istess rikorrenti li njorat it-talbiet tieghu li jiltaqghu f'medjazzjoni kif ukoll baqghet tirresisti id-digriet tal-Qorti billi pprezentat rikors wara l-iehor ghall-varjazzjoni u b'hekk intralcjat il-process shih tal-medjazzjoni u ostakolat il-possibilta` ta' ftehim.
7. Illi l-istess rikorrenti mhiex qed tigi mcahhda mit-tfal ghaliex ghandha kuntatt maghhom. Huwa fl-interess tat-tfal li jibqghu fdati fil-kura tal-esponenti u l-access jibqa` jigi regolat b'mod li jassigura ghat-tfal sikurezza fizika u morali u jigu protetti milli jigu esposti ghal periklu li kienu qed jigu esposti ghalih mill-omm kif jirrizulta waqt it-trattazzjoni.
8. Illi l-istess Qorti kienet ghamlitha cara li t-tfal m'ghandhomx ikollhom *sleepovers* mar-rikorrenti permezz ta' diversi digrieti kif jirrizulta waqt it-trattazzjoni. Madanakollu l-istess rikorrenti regghet ressqet talba simili b'dan ir-Rikors Guramentat taghha permezz tad-diversi talbiet separati li kollha kemm huma jikkonsistu fi *sleepovers.*
9. Illi fil-mori tal-proceduri r-rikorrenti hadet kull opportunita biex tiffastidja lill-esponenti kif ukoll tohloq ostakoli ghalih u ghat-tfal b 'mod li qed tikkreja trawmi ghalihom kif jirrizulta waqt it-trattazzjoni.
10. Illi fic-cirkostanzi ghalhekk l-ewwel talba attrici ghandha tigi michuda bl-ispejjez stante li huwa fl-interess tal-minuri li jibqghu fdati fil-kura u kustodja esklussiva tal-esponent A B;
11. Illi t-talbiet attrici kollha in kwantu li dawn jinkludu irqad, sleepovers u iljieli mal-istess rikorrenti ghandhom jigu michuda stante li mhuwiex fl-interess tat-tfal li dawn jigu akkolti kif jirrizulta waqt it-trattazzjoni.
12. Illi inoltre t-talbiet attrici ghandhom ukoll jigu michuda in kwantu li jistghu iharbtu l-istabilita, sikurezza u interessi tat-tfal u l-esponenti jirriserva d-dritt tieghu li jitlob li l-access tar-rikorrenti isehh b'supervizjoni;
13. Illi minghajr pregudizzju t-talbiet attrici ghandhom ukoll jigu michuda f'kaz li ma jkunx kompatibbli mal-htigijiet edukattivi u extra kurrikulari u l-interessi tat-tfal u mal-htigijiet tal-istess esponent li jkollu hin kwalitattiv mat-tfal;
14. Illi t-tieni talba attrici ghandha tigi michuda ghal dawn ir-ragunijiet.

15. It-tielet talba attrici ghall-istess ragunijiet ghandhom jigu michuda;
16. Ir-raba talba attrici ghall-istess ragunijiet ghandhom jigu michuda.
17. Il-hames talba attrici ghall-istess ragunijiet ghandhom jigu michuda.
18. Is-sitt talba attrici ghall-istess ragunijiet ghandhom jigu michuda.
19. Is-seba talba attrici ghall-istess ragunijiet ghandhom jigu michuda.
20. It-tmien talba attrici ghall-istess ragunijiet ghandhom jigu michuda.
21. Id-disa` talba attrici ghall-istess ragunijiet ghandhom jigu michuda.
22. L-ghaxar talba attrici ghall-istess ragunijiet ghandhom jigu michuda.
23. Illi l-hdax -il talba wkoll ghandha tigi michuda stante li t-tfal ghandhom jingabru u jigu ritornati mill-istess post mir-rikorrenti.
24. Illi t-tnax -il talba attrici wkoll ghandha tigi michuda peress li l-istess rikorrenti ilha tiffastidja lill-esponent tul dawn il-proceduri kollha billi ssegwi l-passi tieghu u ccempel u awtorizazzjoni simili tista` tohloq abbuz cert min-naha tal-attrici bi pregudizzju ghalih.
25. Illi t-tlettax -il talba attrici ghandha tigi michuda in kwantu li, kif jirrizulta fit-trattazzjoni, m’ghandux l-istess esponent jigi penalizzat fil-mod kif jikkonduci il-hajja tieghu jekk dan ma johloqx periklu ghat-tfal, kontrarjament ghall-istil ta’ hajja laxka u promiskwa ta’ martu kif jirrizulta waqt it-trattazzjoni;
26. Illi l-erbatax -il talba ukoll ghandha tigi michuda stante li dawn id-decizzjonijiet ghandhom jigu fdati f’idejn l-istess esponenti fl-ahjar interess tat-tfal;
27. Illi ghalhekk l-istess esponent m’ghandux ibati ebda spejjez ghal dawn il-proceduri.
28. Salvi eccezzjonijiet ulterjuri.

Rat il-lista tax-xhieda tal-konvenut;

Semghet lix-xhieda li tressqu;

Rat id-dokumenti li ġew esebiti, il-provi li ġew prodotti u l-atti ta’ dan il-proċediment;

Rat illi l-kawza tħalliet għas-sentenza għallum;

Rat id-digriet tagħha tal-14 ta' April 2015 li permezz tiegħu ħatret lil Dr. Abigail Critien bħala perit legali f'din il-kawza;

Ikkunsidrat:

KONSIDERAZZJONIJIET:

Illi l-Qorti għandha quddiemha kawża fejn l-attrici qegħda titlob illi jiġi varjat il-kuntratt ta' separazzjoni datat 6 ta' Novembru 2007, fis-sens illi hi għandha tkun fdata unikament bil-kura u kustodja tal-minuri J u M. Ir-rikorrenti qegħda titlob ukoll li jiġi varjat l-aċċess.

Il-fatti tal-każ huma s-segwenti: Il-partijiet kienu żżewġu fid-9 ta' Mejju1998, u minn dan iż-żwieġ il-partijiet kellhom żewġt ulied M u J. Sussegwentement, il-partijiet isseparaw permezz ta' kuntratt ta' separazzjoni fl-atti tan-Nutar Tonio Cauchi, datat 6 ta' Novembru 2007. Permezz ta' digriet tal-Qorti datat 30 ta' Ġunju 2010[1], fl-atti tal-medjazzjoni, sar tibdil tal-kondizzjonijiet tal-kura u kustodja tal-minuri minħabba ċirkustanzi li seħħew. Jirriżulta wkoll, li wara proċeduri ta' medjazzjoni 199/11, annessi mal-atti tal-każ, fejn ma ntlaħaqx ftehim, saret il-kawza odjerna.

Provi:

Illi Josette Cassar, Kap tal-Iskola Primarja fejn attendew il-minuri, ikkonfermat li kien hemm diżgwid bejn il-partijiet dwar min ser jiġbor lill-minuri. Semmiet ukoll li f'okkażjoni minnhom, il-partijiet kienu ġew fl-idejn, fejn kien ġie aggredit A B minn C. Hija xehdet li meta kien jiġi għalihom missierhom, it-tfal kienu jkunu ferħanin, u anqas kuntenti meta kienet tiġi ommhom.

Illi xehdet L K u qalet li taf lil C B għax kellha relazzjoni extra maritali ma' żewġha, u C kienet ammettiet li kellha din ir-relazzjoni extra maritali, iżda ddikjarat li tali relazzjoni kienet spiċċat.

Illi Q W, Kap tal-Iskola tax-Xghajra,xehed u iddeskriva lill-minuri M u J bħala studenti eżemplari bi progress akkademiku tajjeb. Huwa xehed li kien hemm episodji meta ommhom C kienet tmur tkellem lit-tfal fejn il-klassi, it-tfal kienu jiddejqu, u d-dirigenti tal-iskola kienu kellmuha u l-prassi waqfet.

[1] Fol 17 tal-kaz 199/11

Illi E R xehdet u ddeskriviet lil C bħala mara pożittiva, li tixtieq trabbi lil uliedha, u taf li C għandha relazzjoni stabbli li ilha xi sena jew sentejn.

Illi T Y, li jifforma parti mill-grupp Angel Team Malta, xehed u qal li jaf bis-separazzjoni ta' C, u li l-aċċess b'superviżjoni tat-tfal isir permezz tal-Aġenzija Appoġġ.

Illi U I, iz-ziju ta' C B ,xehed fejn qal li fiż-żmien li l-minuri kienu igħixu ma' C ir-relazzjoni tagħhom kienet tajba, qal li t-tfal qishom slavaġ u ma jafx għaliex jaġixxu hekk.

Illi A B xehed permezz ta' affidavit fejn qal li hu u C iltaqgħu f'diskoteka u bdew joħorġu flimkien, u wara sentejn li kienu ilhom joħorġu flimkien lil C kienet qabditha depression qawwija, kienet tieħu tmintax -il pillola kuljum, hu taha l-appoġġ tiegħu u damet sena sakemm reġgħet ġiet għan-normal. Xehed li wara ftit tas-snin bdew jippjanaw għat-tieġ, C kellha għaġla kbira biex titlaq mid-dar ta' ommha għax ommha kienet tiġri mal-irġiel, u kellha sitwazzjoni infeliċi d-dar. Hu ċeda għall-pressjoni u ppreparaw it-tieġ malajr, iżżewġu fid-9 ta' Mejju 1998, wara ħames snin flimkien. Żied igħid li hi kienet diżorganiżżata, tħobb il-ħbieb u tonfoq il-flus li jkollha iżda hu xorta kien jara kif jikkuntentaha, kompliet tistudja u kompliet korsijiet biex taħdem ta' "beautician" u fetħilha ħwienet f'San Ġwann. Wara sitt snin miżżewġin, fl-2005, kellhom tewmin, M u J, iżda martu bdiet titraskura wara t-tfal, ma ssajjarx u kien jagħmel kollox hu. Kompla jixhed illi ftit taż-żmien wara li twieldu t-tfal, missier C kien wettaq suwiċidju. F'okkażjoni minnhom, spjega li kkuntatjatu certa L K, li riedet tkellmu u qaltlu li martu kellha relazzjoni ma' żewġha Simon K. Hu kien hafrilha izda kien xorta qabadha tlett darbiet oħra mal-istess persuna u sar jaf ukoll sussegwentement li martu kellha relazzjonijiet ma' rġiel oħrajn ukoll. Xehed li fis-6 ta' Novembru 2007 gie ffirmat il-kuntratt ta' separazzjoni, fejn hu kien għaddielha diversi finanzi u ċedielha ħafna finanzjarjament għalkemm kien ghadda minn żmien diffiċli finanzjarjament, proprju għaliex ried li jkun ma' wliedu. Meta t-tfal kienu f'idejha, kienet tibgħathom xorta l-iskola meta kienu ma jifilħux anke meta kellhom il-ġidri r-riħ, tant li kien hemm ilmenti mill-iskola. Sussegwentement, hija għalqet il-ħwienet f'San Ġwann minħabba li kellha reputazzjoni ħażina, u bdiet tagħmel is-servizzi ta' massage fid-dar tagħha fejn kien hemm it-tfal preżenti. Hu bagħat ħabib tiegħu għandha bħala kompliċi, u dan kien talabha s-servizzi, u kienet ospitatu fuq il-couch fil-living room fejn kien ikun hemm it-tfal preżenti, fejn dan il-ħabib kien irrekordja x'qalet. Fil-fatt, huwa qal li l-kliem kollu sesswali li kienet qalet dakinhar jinsab fid-dvd esebita l-Qorti. Sussegwentemet dehru diversi drabi l-Qorti, fit-30 ta' Ġunju 2010 quddiem l-Imħallef Cuschieri, u quddiem il-Maġistrat Vella, fejn hu kien ġie liberat u

C kienet weħlet detenzjoni. Kompla jixhed li meta C tilfet il-kustodja tat-tfal, ma ppruvatx tinbidel, u t-tfal bdew jagħmlu kambjament immedjat għall-aħjar meta ħelsu minn dik il-pressjoni tal-omm. Sussegwentement, fl-aħħar xahar C għamlet serje ta' rikorsi fejn talbet li t-tfal jagħmlu sleepovers, u kienet dejjem tistaqsi jekk kienx hemm il-'girlfriend' tiegħu. Spjega li t-tfal reċentement bdew juru kompartament differenti u meta jasal il-ħin tal-aċċess mal-omm, jaqgħu fil-muta. Dan kien wara sensiela ta' episodji u okkażjonijiet fejn it-tfal batew ferm wara l-aċċess mal-omm. C kienet bidlet in-nuċċali ta' M li kellu problema f'għajnejh li kienet qed tiġi indukrata. J kienet waqgħet il-baħar meta ommhom hadithom Marsaskala u C lanqas indunat għax kienet fuq il-mobile u bintu ġiet salvata minn raġel li kien fuq il-post. Kompla jixhed lit-tifla, xi drabi sakkritha fid-dlam għax kienet imqarba. Xehed ukoll li hu sar jaf li meta l-Hamis it-tfal imorru ma' ommhom, ommhom tmur l-aerobics u huma jibqgħu jistennewha barra. Spjega li t-tfal għaddejin minn trawma kbira specjalment meta jasal il-ħin tal-aċċess. Żied igħid li bil-kompartament tagħha, hi umiljat it-tfal, peress li anke ħafna min-nies rawha tigri mal-irġiel, u kull darba li tmur tiffitta t-tfal, anke fl-iskola dan taghmlu mhux biex tara x'għandhom bżonn iżda biex tistaqsihom ħafna dwar missierhom.

Illi C B xehdet permezz ta' affidavit[2] fejn qalet li l-kuntratt ta' separazzjoni jirrifletti dak li ried A B u hi ffirmat għax kienet mhedda. Spjegat li t-tfal huma mwerwrin minn A B li qed jikser id-digriet tal-Qorti, għax qiegħed jesponi lit-tfal għas-sieħba tiegħu. Hija sostniet li r-rikorsi intavolati minn A B huma mezz ta' kif juża t-tfal bħala arma biex iweggagħha. Sostniet ukoll li ma tħossx li hu ġust li t-tfal tagħha qed jitrabbew ma' mara oħra, filwaqt li ħafna drabi anke l-aċċess qed jiġi nnegat lilha u sostniet li A B mhuwiex flessibbli fejn jidħol aċċess għalhekk qed tilmenta minn nuqqas ta' ħin mal-minuri. Mistoqsija dwar l-inċident meta bintha J waqgħet il-baħar, hija kkonfermat li veru waqgħet il-baħar iżda hi kienet ilha twissiha biex ma toqgħodx fit-tarf u fil-fatt it-tifla kompliet toqgħod fit-tarf. Dwar dak rappurtat mill-Aġenzija Appoġġ, li hi ddaħħal il-mobile meta jkollha l-aċċess b'superviżjoni mat-tfal, wieġbet li issa m'għadhiex tagħmel hekk. Hija ċaħdet li ddaħħal irġiel fid-dar tagħha, u qalet li uliedha qalu dan peress li kondizzjonati minn missierhom. Spjegat li hi toqgħod maz-zija tagħha ta' tmenin sena li għandha marda terminali u ddaħħal biss lis-sieħeb tagħha izda dan ma joqgħodx magħha. Ċaħdet ukoll li tagħmel diversi domandi lil uliedha li mhux suppost tagħmilhom. Żiedet tgħid li hi mixtieqa minn uliedha u t-tfal għandhom bżonn il-preżenza ta' l-omm mhux tas-sieħba tar-raġel tagħha, hi tghid lil uliedha li tħobbhom, u huma igħidulha li ma jridux jarawha aktar.

---

[2] Fol 60 tal-kaz 189/11

Illi xehed P D permezz ta' affidavit[3] fejn qal li hu kollega tax-xogħol ta' A B, u kien ċempel lil C fuq pretiża li kien klijent tagħha, fl-2010 u meta ċempillha sema' lit-tfal jgħajtu fid-dar. Illi meta mar id-dar tagħha fuq pretiża li huwa klijent kien irrekordjaha permezz ta' diġital recorder u b'hekk esebixxa r-recordings, Dok JP1 u JP2. Ftakar li meta mar għandha għall-appuntament u wasal, ra diżorganizzazzjoni u ħmieġ fid-dar, hi qaltlu biex jinża kollox u bdiet tgħidlu ħafna informazzjoni dwar il-klijenti irġiel li kellha minn meta kellha l-ħanut f'San Ġwann, fejn kien hemm ħafna tgergir għax dejjem kienu jidħlu l-irġiel. Hija semmietlu diversi esperjenzi u irġiel li kienu klijenti tagħha, spjega li din kienet esperjenza li ma għoġbitu xejn, fejn induna li din mhijiex mara normali u li għall-flus tagħmel kollox, sussegwentement kien għadda l-mobile bir-recording lil A.

Illi Simon K xehed permezz ta' affidavit fejn qal li hu kien ibati b'dahru u mar xi darbtejn jagħmel massage għand C meta kellha l-ħanut f'San Ġwann. Sussegwentement, kienu saru ħbieb u kellhom relazzjoni intima li damet xi tmintax jew għoxrin xahar, u xi drabi ltaqgħu barra u ġieli kien hemm it-tfal magħha iżda mhux spiss, u kien mar id-dar tagħha darba għax stidnitu hi, ir-relazzjoni tagħhom kienet li jiltaqghu bil-moħbi sabiex ikunu intimi flimkien, peress li hu kellu problemi mal-mara, u martu kienet qabditu mill-ewwel.

Illi Adriana Gellel, Social worker mal-Aġenzija Appoġġ xehdet u kkonfermat numru ta' noti preżentati mill-istess Aġenzija dwar l-andament tal-aċċess fis-sens li C tkellem lill-minuri fuq affarijiet li mhux suppost, u l-ulied minuri jibżgħu li jekk jerga' jkun hemm aċċess liberu, jerġgħu jiġru l-inċidenti li kienu ġraw. Spjegat li C kemm -il darba tasal għall-aċċess tard jew titlaq qabel il-ħin u l-ulied iħossu li ommhom aktar tagħti importanza lill-'boyfriend' tagħha milli lilhom.

Illi xehed John B, missier ir-rikorrent A B fejn qal li hu u martu qatt ma kienu kuntenti bi C, minħabba l-passat tal-familja tagħha u kemm -il darba kien ġibed l-attenzjoni ta' ibnu għall-ilbies pastaż li kienet tilbes. Xehed li dejjem ta parir lil ibnu biex jieħu ħsieb lil uliedu għax C ma kinitx kapaċi tieħu ħsiebhom. Żied igħid li s-sieħba li għandu A dejjem għenitu f'dawn l-aħħar sitt snin, anke rigward it-tfal.

Illi Marie Claire Bajada supervisor fi ħdan l-Aġenzija Appoġġ, xehdet fejn qalet li hija għamlet biss żewġ sessjonijiet ta' replacement mal-minuri J u

[3] Fol 239 tal-kaz 199/2011

M. Iddeskriviet l-ewwel sessjoni ta' aċċess b'supervizjoni bħala trankwilla fejn it-tfal bdew jilgħabu. Iżda it-tieni sessjoni ma kintix hekk, it-tfal kienu rrabjati, l-omm C kienet għadha ġejja mis-safar, ġabet souvenir lit-tifel u t-tifel kissru u ma kienx dispjaċut, u f'ħin minnhom waqt battibekki l-omm qalet lit-tifel jekk ma tħobbnix x'intihom lilek nagħmel il-flus? Jien intik flus kull xahar. Meta l-omm semmiet li trid issiefer lit-tfal, it-tifla qalet li ma trid tmur imkien maghha. It-tfal semmew ukoll iż-żmien meta kienu jkunu jilgħabu u l-omm kienet tkun rieqda u li ma jistgħux jinsew. Żiedet tgħid li f'din l-okkazjoni r-rapport kien sar minn Marlon Formosa, u xogħolhom hu li jħejju r-rapport u jgħadduh lis-social worker.

Rapport tal-Avukat tat-Tfal Dr. Stephanie Galea fl-2010

L-avukat tat-tfal dak iż-żmien ikkonkludiet li ma tara ebda raġuni valida fil-liġi għax it-tfal m'għandhomx iqattgħu żmien ugwali ma' kull wieħed mill-ġenituri.

Rapport tal-Psikologa Carmen Sammut

Fir-rapport tagħha, l-psikologa sostniet li C B kienet persuna li kienet tmur għas-sessjonijiet, kienet "a very open minded person" ,li hija emozzjonalment stabbli, u s-sessjonijiet huma immirati biex tissoda psikoloġikament biex tkun tista tkampa bl-istressors tal-hajja.

Rapport tal-Psikoterapista Elena Borg, nominata mill-Qorti fl-14 ta' Jannar 2015[4]

Il-Psikoterapista kkonkludiet li f'eta` tant żgħira l-minuri qed jesprimu emozzjonijiet ta' rabja, biża', dwejjaq u umiljazzjoni minħabba r-relazzjoni tagħhom ma' ommhom, partikolarment waqt l-aċċess. Ġie konkjuz ukoll, li C B għandha bżonn tifhem ir-rwol tagħha ta' omm. Jirriżulta li l-Aġenzija Appoġġ tat struzzjonijiet ċari lil C B ta' kif għandha tkun l-imġieba tagħha mat-tfal, iżda hemm diffikultajiet sabiex hija timxi ma' din il-gwida. Ġie konkjuż ukoll li l-aċċess b'superviżjoni xorta qed jikkawża ħsara psikoloġika lit-tfal, bħal meta twegħdhom li sejra tarahom f'kunċert tal-iskola, it-tfal ikunu ferm anzjużi, imbagħad l-omm ma titfaċċax. Għalhekk, jidher li l-aċċess kif inhu bħalissa mhuwiex jilħaq l-għan li jipproteġi u jħares il-ħarsien tal-minuri, billi anke l-omm tasal tard jew titlaq kmieni waqt l-aċċess. Fid-dawl ta' dawn il-konklużjonijiet, il-Psikoterapista rrakkomandat, li kemm l-ulied minuri u l-omm imorru għat-terapija, l-

[4] Rapport esebit a fol 667 et seq tal-kaz 199/2011

aċċess għandu jitnaqqas għal darba fi ħmistax u dejjem għandu jsir taħt l-Aġenzija Appoġġ.

Rapport tal-Perit Legali Abigail Critien

Il-Perit legali ipprezentat ir-rapport tagħha u hejjiet il-konklużjonijiet tagħha fil-mertu kif gej:

"Dwar il-kura u kustodja tal-minuri, ġie konkjuż is-segwenti:

Peress li t-talbiet relatati ma' kura u kustodja iridu dejjem jittieħdu fl-aħjar interess tal-minuri, u tenut kont taċ-ċirkostanzi u fatti tal-każ, fejn l-aġir irresponsabbli tal-omm li kienet tagħmel massage bl-extras fl-istess dar fejn kienet tirrisjedi mal-minuri, il-biża tat-tfal fil-konfront tal-omm, l-aġir u l-attitudni tagħha waqt l-aċċess, saħansitra l-aċċess b'superviżjoni, fejn hi kienet tasal tard għall-aċċess, u minkejja li ngħatat l-opportunita` tbiddel l-attitduni tagħha, baqgħet taġixxi bl-istess mod, u timponi diversi domandi fuq il-minuri, waqt l-aċċess b'superviżjoni, kif ikkonfermat mill-istess minuri. Tenut kont ukoll ta' dak mistqarr mill-istess minuri, li ma jridux kuntatt ma' ommhom, il-kura u kustodja għandha tkun fdata unikament u esklussivament f'idejn A B, b'dan li l-istess minuri igħixu miegħu."

Dwar l-aċċess, il-Perit Legali kkonkludiet hekk:

"L-esponenti umilment tirrileva li jidher ċar li l-aċċess kien il-punt ta' diverġenza bejn il-partijiet fil-kawżi odjerni u dan jidher ċar min-numru kbir ta' rikorsi li ġew intavolati mill-partijiet relatat mal-istess aċċess. Jidher li l-aċċess favur C B ħa perkors twil b'dan li ġie mibdul diversi drabi dejjem fid-dawl ta' x'inhu l-aħjar interess tal-minuri sa ma waslet f'punt fejn C B ċediet l-armi u ddikjarat li ma tridx aktar aċċess b'dan li lanqas biss irrispondiet għal nota intavolata mill-Aġenzija Appoġġ u li sussegwentement għaliha ġie sospiż l-aċċess. Xhur wara l-istess sospensjoni, C B terġa' tbiddel fehmtha u terga' titlob li jkun hemm xi forma ta' aċċess iżda din l-Onorabbli Qorti żżomm l-*istatus quo* u tiċħad tali talba biex b'hekk preżentement C B mhijiex qed tara lil uliedha. L-esponenti għalkemm tifhem li s-sitwazzjoni preżenti mhijiex waħda ideali għaliex wara kollox il-minuri mhux qed jaraw lil ommhom, f'dan il-każ partikolari fejn il-minuri kienu tant ċari li m'għandhom ebda interess li jaraw lil ommhom (minħabba l-uġiegħ li għaddiethom minnu) u fuq kollox minħabba l-aġir u l-irresponsabbilta` tal-istess C B li ma għarfitx tara x'inhu fl-aħjar interessi ta' wliedha iżda rat biss dak li jaqbel lilha (forsi anke minħabba l-kondizzjoni li ġiet dikjarata li għandha mit-Tribunal

Ekkleżjastiku permezz tas-sentenza ta' annullament bejn il-partijiet) tqis li hu fl-aħjar interessi tal-minuri li ma jkun hemm ebda aċċess favur C B għall-anqas sakemm il-minuri ma jurux ix-xewqa għal tali aċċess. Fl-umli opinjoni tal-esponenti tali twaqqif ta' aċċess għandu jkun kombinat m'ordni simili għal dik li diġà ingħatat fil-mori tal-kawżi odjerni u cjoe` li C B tkun projbita milli tmur fi kwalunkwe post inkluż iżda mhux limitatament għall-iskola u l-postijiet ta' attivitajiet extra-kurrikulari li jattendu l-minuri u dan dejjem fl-aħjar interessi tal-minuri li għadhom trawmatiżżati minn ommhom u li ma jriduhiex tkun ħdejhom jew fil-preżenza tagħhom jew ta' sħabhom."

<u>It-talbiet speċifiċi tal-aċċess</u>

Il-perit Legali kkonkludiet li dawn it-talbiet ma jagħmlux sens meta l-minuri esprimew li ma jridux jaraw lil ommhom. Illi jsir aktar ħsara milli ġid jekk tali minuri jiġu mġegħla jaraw lil ommhom aħseb u ara li jkollhom sleepovers fir-residenza tagħha, meta anke l-aċċess superviżjonat barra mill-bini tal-Aġenzija Appoġġ ma kienx aċċettabbli għall-istess minuri.

Ġie wkoll konkjuż mill-Perit Legali, li d-deċiżjonijiet dwar saħħa u edukazzjoni għandhom jittieħdu mill-missier A B.

Ġie konkjuż ukoll li t-talba ta' C B sabiex il-minuri ma jkunux esposti għal terzi persuni, m'għandhiex tintlaqa'.

Dwar il-manteniment, il-Perit Legali ikkonkludiet li C B għandha tibda tħallas manteniment ta' Ewro 500 kull erba' ġimghat għall-minuri, li jinkludi spejjeż ta' saħħa u edukazzjoni.

Dwar l-arretrati ta' manteniment u spejjeż għall-minuri, l-Perit legali kkonkludiet, li dawn l-arretrati jkopru l-perjodu minn Ġunju 2010, mid-data tad-digriet tal-Qorti datat 30 ta' Ġunju 2010, sa Ġunju 2012, għal perjodu ta' sentejn. L-ammont dovut huwa ta' Ewro 200 fix-xahar għaż-żewġt ulied, li jammonta għal Ewro4,800.

Għaldaqstant, ġie kkonstatat mill-perit legali, li t-talbiet fil-każ Rikors ġuramentat numru189/11 għandhom jiġu miċħuda u t-talbiet fil-każ Rikors ġuramentat numru 199/11 għandhom jintlaqgħu.

Il-Perit Legali wieġbet għad-domandi in eskussjoni Ta' C B, billi sostniet li il-fatti u ċ-ċirkostanzi kollha ittieħdu in konsiderazzjoni, iżda l-interess tal-ulied huwa suprem, it-tfal ma wrewx xewqa ta' relazzjoni ma' ommhom,

u dan anke wara li ġew ikkunsidrati r-rapporti tal-professjonisti li tkellmu magħhom.

Ingħad ukoll li r-ritratti u l-filmati jitkellmu weħedhom, m'hemmx dubju li C kienet f'kumpanija ta' rġiel differenti, u l-konklużjonijiet tal-Perit Legali huma ibbażati wkoll fuq ir-rapporti u xiehda ta' professjonisti. Mistoqsija jekk it-tweġibiet tat-tfal kinux bil-mod kif kienu għax manipulati kontra ommhom, sostniet li kollox ġie kkunsidrat, ix-xewqat tat-tfal u d-dokumentazzjoni fl-atti tal-każ flimkien ma' dak li qalu l-professjonisti. Illi joħroġ ċar mid-dokumentazzjoni u r-rapporti esebiti, li sfortunatament l-minuri ma jridux relazzjoni ma' ommhom. Anke meta kien qed isir l-aċċess b'superviżjoni, it-tfal baqgħu konsistenti billi ma kellhomx xewqa jiltaqgħu ma' ommhom, u f'mument anke l-omm riedet twaqqaf l-aċċess għax ma bdietx tara progress. Minn dak li qalu s-social workers u l-professjonisiti tal-Aġenzija Appoġġ, it-tfal dejjem aġixxew ta' tfal , u l-omm kienet qed taqra xi noti waqt l-aċċess. Għalhekk, wara li ġew ikkonsidrati l-provi kollha, il-prinċipju ewlieni tal-aħjar interess tat-tfal huwa suprem, billi ma jista' jsir xejn fil-proċess li jfixklilhom l-iżvilupp tagħhom. Il-perit Legali wieġbet għad-domandi ta' C B billi qalet li mhuwiex minnu li ma ngħata l-ebda piż għal dak li setgħet kienet għaddejja minnu C, iżda l-interessi supremi tal-ulied li ngħataw il-fakolta jesprimu ruħhom u juru x-xewqat tagħhom, għalhekk id-deċiżjoni ttieħdet skont l-interess tal-ulied, u mhijiex kwistjoni ta' min ser tgħaddi. Il-Perit Legali rrilevat li l-aktar punt importanti jibqa' dak li hu fl-aħjar interess tal-ulied, u r-rapport ta' Elena Borg li indikat tnaqqis fil-ħin tal-aċċess m'għandux jittieħed bħala prova waħdu, iżda fl-assjem tal-provi tenut kont tax-xewqat tal-ulied. Dan qed jingħad għaliex proprju ġie kkunsidrat li l-ulied diġà tkellmu u raw diversi professjonisti, u mhuwiex opportun li t-tfal jgħaddu minn 'ordeal' ieħor, jekk fil-futur is-sitwazzjoni tinbidel, imbagħad tiġi evalwata s-sitwazzjoni f'dak iż-żmien, anke peress li C uriet diversi nuqqasijiet anke meta l-aċċess sar b'superviżjoni tal-Aġenzija Appoġġ. Illi ġie wkoll sostnut li l-manteniment irid jingħata indipendentement minn min jieħu d-deċiżjonijiet, dawk huma żewġ materji separati, stante li l-manteniment ta' Ewro 500 fix-xahar kull xahar jinkludi l-ispejjeż ta' saħħa u edukazzjoni dan l-ammont m'għandux jonqos.

<u>KUNSIDERAZZJONIJIET GĦALL-KAŻ ODJERN:</u>

Illi fl-ewwel lok, din il-Qorti tagħmel referenza għall-verbal datat 14 ta' April, (fol 159 tal-każ Numru 189/11) fejn ġie ordnat li l-provi li jinstemgħu f'kawża waħda ser jagħmlu stat ta' fatt ta' prova fil-każ l-ieħor Numru 199/11, fl-ismijiet inversi, dan ifisser li ż-żewġ kawżi qed jimxu kontestwalment.

Illi wara eżami tal-assjem tal-provi u tar-relazzjoni tal-perit Legali, din il-Qorti ma tarax għalfejn m'għandhiex taddotta l-kostatazzjonijiet kollha peritali abbażi tal-evalwazzjonijiet u l-motivi spjegati fir-rapport, u fl-eskussjoni peritali. Għalhekk, fid-dawl ta' dan kollu, din il-Qorti ser taddotta fl-intier tieghu ir-rapport tal-Perit Legali Abigail Critien.

DWAR IL-KURA U L-KUSTODJA TAL-MINURI

Illi huwa ritenut fil-ġurisprudenza tagħna li, f'kawżi bħal din, il-Qorti għandha tikkonsidra l-aqwa interess tal-minuri.

Fil-kawża Jennifer Portelli pro et noe vs John Portelli[5], intqal: "Jingħad illi l-kura tat-tfal komuni tal-miżżewġin, sew fil-liġi antika u sew fil-liġi viġenti, kif ukoll fil-ġurisprudenza estera u f'dik lokali hija regolata mil-prinċipji tal-aqwa utilita` u l-akbar vantaġġ għall-interess tal-istess tfal li ċ-ċirkustanzi tal-każ u l-koeffiċjenti tal-fatti partikolari tal-mument ikunu jissuġġerixxu. Illi in konsegwenza, r-regola sovrana fuq enunċjata għandha tipprevali dwar il-kustodja u l-edukazzjoni tat-tfal komuni tal-miżżewġin, sew meta l-konjuġi jisseparaw ruħhom ġudizzjarjament, sew meta jiġu biex jisseparaw konsenswalment."

Illi fil-kawża fl-ismijiet Susan Ellen Lawless vs Il Reverendo George Lawless[6], il-Qorti kienet qalet illi "la cura ed educazione dei figli, nel caso che la moglie non continua ad abitare col marito, deve essere commessa ed affidata a colui, fra i conjugi, che si riconoscera` piu atto ed idoneo a curarli ed educarli, avuto riguardo allo loro eta`, ed a tutte le circostanze del caso – sotto quei provvediemnti, che si peputino spedienti del vantaggio di tali figli."

Illi ingħad ukoll fil-kawza fl-ismijiet John Cutajar vs Amelia Cutajar et[7], u L Dolores sive Doris Scicluna vs Anthony Scicluna[8], illi "apparti l-ħsieb ta' ordni morali u dak ta' ordni legali, li għandhom setgħa fil-materja ta' kura u kustodja tat-tfal in ġenerali, il-prinċipju dominant 'in subjecta materia', li jiddetermina normalment u ġeneralment il-kwistjonijiet bħal din insorta f'din il-kawża, huwa dak tal-aktar utilita` u dak tal-aqwa vantaġġ u interess tal-istess minuri fl-isfond taċ-ċirkostanzi personali u 'de facto' li jkunu jirriżultaw mill-provi tal-każ li jrid jiġi riżolut……"

[5] Deċiża mill-Prim' Awla tal-Qorti Ċivili fil-25 ta' Gunju 2003, Citazz Numru 2668/1996/2RCP;
[6] Deċiża mill-Prim' Awla tal-Qorti Ċivili fit-8 ta' Dicembru 1858;
[7] Deċiża mill-Prim' Awla tal-Qorti Ċivili fit-28 ta' Jannar 1956
[8] Deċiża mill-Prim' Awla tal-Qorti Ċivili fis-27 ta' Novembru 2003 (Cit. Nru. 1715/2001/1) (RCP).

Għaldaqstant, il-Qorti għandha s-setgħa li jekk ikun fl-aħjar interess tal-minuri, tafda wieħed biss mill-ġenituri bil-kura u l-kustodja tal-minuri u dan ai termini tal-Artikolu 56 tal-Kodiċi Ċivili[9].

F'dan il-kuntest, ta' min isemmi li l-prinċipju legali tal-manteniment tal-ulied huwa msejjes fuq l-artikolu 7(1) tal-Kodici Civili li jistipula "**Il-ġenituri għandhom l-obbligu li jieħdu ħsieb imantnu, jgħallmu u jedukaw lil uliedhom bil-mod stabbilit fl-artikolu 3B ta' dan il-Kodiċi.**" L-artikolu 3B tal-istess Kodiċi jistipula illi: "**Iż-żwieġ jimponi fuq il-miżżewġin l-obbligu li jieħdu ħsieb, imantnu, jgħallmu u jedukaw lil ulied li jiġu miż-żwieġ skont il-ħila, xeħtiet naturali u aspirazzjonijiet ta' l-ulied**."

Għalhekk, abbażi tal-premess, jirriżulta mid-dispozizzjonijiet tal-liġi, li l-ġenituri għandhom l-istess obbligi versu l-ulied tagħhom, u għalhekk it-tnejn li huma għandhom jikkontribwixxu għat-trobbija tal-istess. L-obbligu taż-żewġ ġenituri lejn l-ulied jibqa' bażikament l-istess: kull wieħed skont il-meżżi tiegħu, ikkalkulati skont id-dispozizzjonijiet tal-artikolu 20 tal-istess Kodiċi, u l-bżonnijiet tal-istess minuri.

Illi meta l-Qorti tiġi biex tistabilixxi manteniment, m'hemmx xi formula stabbilita fil-liġi li biha l-Qorti tagħmel il-kalkoli biex imbagħad joħroġ ir-riżultat. Iżda, fl-artikolu 20 tal-istess Kapitlu insibu kif jitqies il-manteniment. Dan l-artikolu jaqra hekk:

(1). Il-manteniment għandu jingħata skont il-bżonn ta' min jitolbu u l-meżżi ta' min għandu jagħtih.

(2). Fl-istħarriġ sabiex jinsab jekk min jitlob il-manteniment jistax jaqalgħu xort' oħra, għandu jittieħed qies ukoll tal-ħila tiegħu fl-eżerċizzju ta' xi professjoni, arti jew sengħa.

(3).Meta jitqiesu l-meżżi ta' min hu obbligat għall-manteniment, għandu jingħad biss il-qliegħ tiegħu mix-xogħol tal-professjoni, arti jew sengħa, is-salarju jew il-pensjoni tiegħu mogħtija mill-Gvern jew minn ħaddiehor, u tal-utli tal-beni, sew mobbli kemm immobbli u kull dħul li jinħoloq taħt trust.

(4) Ma jitqiesx li għandu meżżi biżżejjed biex jagħti l-manteniment min ma jistax jagħtih ħlief billi jilqa' f'daru l-persuna li titlob dak il-

[9] Kap 16 tal-Ligijiet ta' Malta.

manteniment, jekk din il-persuna ma tkunx axxendent jew dixxendent.

(5) Meta jinqiesu l-meżżi ta' min jitlob il-manteniment, għandu jittieħed qies ukoll ta' kemm jiswew il-beni tiegħu mobbli jew immobbli kif ukoll ta' kull interess benefiċċju taħt trust.

<u>APPLIKAZZJONI TA' DAWN IL-PRINĊIPJI LEGALI GĦALL-KAŻ ODJERN</u>

Dwar il-kura u l-kustodja tal-minuri, jirriżulta fil-każ in eżami illi l-partijiet isseparaw minn fis-sena 2007 permezz ta' kuntratt ta' separazzjoni . Fil-kuntratt ta' separazzjoni datat 6 ta' Novembru 2007 fl-atti tan-Nutar Tonio Cauchi, kien ġie miftiehem li l-kura u l-kustodja tal-ulied tiġi fdata f'idejn il-partijiet b'mod konġuntiv, u d-deċiżjonijiet dwar saħħa u edukazzjoni tal-minuri għandhom jittieħdu mill-partijiet b'mod konġuntiv, rigward l-aċċess dan ukoll kien regolat fl-istess kuntratt ta' separazzjoni. Madankollu, minħabba ċirkostanzi li seħħew sussegwentement, u in vista ta' digriet tal-Qorti datat 30 ta' Ġunju 2010, mogħti fl-istadju ta' medjazzjoni, din il-Qorti fdat il-kura u l-kustodja tal-minuri f'idejn il-missier A B.

Jirriżulta mill-provi li minn dakinhar mill-2010 sal-lum, il-minuri baqgħu igħixu mal-missier, u li kien fl-ahhar sena li waqaf ghal kollox l-access fejn it-tfal m'ghadhomx jiltaqgħu ma' ommhom. Jirriżulta wkoll, li minn dak inhar fl--2010 kien hemm l-aċċess tal-minuri favur C, li xi drabi kellha aċċess liberu, meta anke kien hemm diversi episodji rakkontati fejn l-omm C uriet nuqqas ta' responsabbiltà fil-konfront ta' uliedha. L-episodju fejn it-tifla J waqgħet il-baħar waqt l-aċċess, u kienet ġiet salvata minn terza persuna li nzerta fuq il-post, liema aċċident ma ġiex innegat anzi ġie ammess fl-istess xiehda ta' C in kontro-eżami. Ikkunsidrat li dan kien ċertament inċident li seta' kellu eżitu fatali. Kien hemm episodju ieħor meta l-omm waqt l-aċċess bidlet in-nuċċali ta' tifel li kien qed jirċievi kura medika għal għajnejh, u ħafna episodji oħra fejn l-omm kienet anke tmur l-iskola biex tiltaqa' mat-tfal u ssaqsihom diversi domandi fuq il-missier, b'konsegwenza li t-tfal spiċċaw iħossuhom skomdi u l-uffiċjali tal-iskola kellhom jiġbdu l-attenzjoni tal-omm f'dan ir-rigward. Mix-xiehda ta' A B, jirriżulta li meta t-tfal kienu għadhom parzjalment taħt il-kustodja tal-omm, kienu intbagħtu l-iskola meta l-minuri kienu bil-ġidri r-riħ jew morda, b'mod li da parti tal-iskola ħassew li kellhom jiġbdu l-attenzjoni għal dan. Dan kollu juri irresponsabbilta da parti tal-omm fil-konfront tal-ulied. Inoltre`, il-provi, ir-ritratti u dak li ntqal fid-dvd, flimkien max-xiehda ta' Jean Pierre

Camilleri juru biċ-ċar li C kienet iddaħħal l-irġiel għall-massage bl-extras, fir-residenza fejn hija kienet toqgħod flimkien mat-tfal. Kien proprju in segwitu għal dawn iċ-ċirkostanzi, li fil-proċess tal-medjazzjoni, din il-Qorti fdat il-kura u l-kustodja f'idejn il-missier A B, kuntrarjament għal dak miftiehem fil-kuntratt ta' separazzjoni. Illi meta l-aċċess baqa' jseħħ b'superviżjoni mill-Aġenzija Appoġġ, ix-xhieda kollha kkonfermaw li l-omm C kienet tiġi tard jew titlaq kmieni u waqt l-aċċess b'superviżjoni kienet tkun fuq il-mobile, tant li kienu ġibdulha l-attenzjoni biex taġixxi aktar ta' ġenitur responsabbli fil-konfront tal-ulied. Minkejja dan, mill-provi prodotti, ma jirriżultax li sar wisq progress f'dan ir-rigward, tant li t-tfal ma kinux ikunu qed jistennew dawn il-laqgħat mal-omm, anzi kienu jkunu turbati u frustrati, u saħansitra beżgħana minħabba dak li kienu għaddew minnu konsegwenza tal-aġir tal-omm. Di piu`, r-rapport tal-Psikoterapista maħtura mill-Qorti Elena Borg, fl-osservazzjonijiet u konklużjonijiet tagħha, rrakkomandat li C B għandha bżonn tifhem ir-rwol tagħha ta' omm. Jirriżulta li l-Aġenzija Appoġġ tat struzzjonijiet ċari lil C B dwar kif għandha tkun l-imġieba tagħha mat-tfal, iżda hemm diffikultajiet sabiex hija timxi ma' din il-gwida. Ġie konkjuż ukoll, li l-aċċess b'superviżjoni xorta qed jikkawża ħsara psikoloġika lit-tfal, bħal meta kienet twegħdhom li sejra tarahom f'kunċert tal-iskola, it-tfal ikunu ferm anzjużi, imbagħad l-omm ma titfaċċax. Għalhekk, jidher li l-aċċess kif inhu bħalissa, mhuwiex jilħaq l-għan li jipproteġi u jħares il-ħarsien tal-minuri, billi anke l-omm tasal tard jew titlaq kmieni waqt l-aċċess. Fid-dawl ta' dawn il-konklużjonijiet, il-Psikoterapista rrakkomandat, li kemm l-ulied minuri u l-omm imorru għat-terapija.

Fid-dawl ta dawn ir-riżultanzi, u fatti u ċirkostanzi, din il-Qorti taqbel perfettament ma' dak ikkonstatat mill-perit legali fir-rapport tagħha, li l-interess tal-minuri huwa suprem, u huwa dak il-pern tal-kwistjoni odjerna, li l-interessi tal-minuri jiġi salvagwardati b'kull mod billi l-interess tal-iżvilupp tal-minuri jiġi mħares. Inoltre`, għandha tiġi wkoll rispettata x-xewqa tal-ulied li ngħataw l-opportunita` jesprimu ruħhom dwar din il-kwistjoni delikata li tant laqtithom f'eta` żgħira. Għalhekk, in vista ta' dawn ir-riżultanzi, il-kura u kustodja tal-minuri għandha tiġi unikament u esklussivament fdata f'idejn il-missier u għalhekk il-Qorti tiċħad l-ewwel talba attrici. Konsegwentement, id-deċiżjonijiet rigward is-saħħa u l-edukazzjoni tal-minuri għandhom ukoll jittieħdu unikament mill-missier.

<u>L-aċċess:</u>

Jirriżulta li l-imġieba tal-omm waqt l-aċċess b'superviżjoni ma kienx dak adegwat u mixtieq tant, li l-Aġenzija Appoġġ kienet tat linji gwida lil C biex ittejjeb l-imġieba tagħha ta' ġenitur waqt l-aċċess. Minkejja dan, baqa' ma

sarx progress fl-imġieba tal-omm, tant li l-ulied ma kinux jistennew b'ħeġġa li jasal il-ħin tal-aċċess, anzi kienu jkunu fuq ix-xwiek u beżgħana meta ommhom tgħidilhom u twegħdhom li se tmur tarahom għall-kunċert tal-iskola, sabiex imbagħad lanqas biss kienet titfaċċa. Dan ċertament mhuwiex atteġġjament aċċettabbli da parti ta' ġenitur responsabbli, li għandu jqis l-ewwel u qabel kollox l-interessi tal-ulied.

Illi oriġinarjament permezz tal-ftehim b'seperazzjoni, kien hemm provdut kif għandu jsir l-aċċess, l-aċċess baqa' jseħħ anke wara d-digriet tal-Qorti datat 30 ta' Gunju 2010, meta l-kura u kustodja ġiet fdata f'idejn il-missier, u l-aċċess baqa' jsir b'superviżjoni tal-Aġenzija Appoġġ, sakemm l-aċċess ma baqax iseħħ f'din l-aħħar sena. C Spieri tikkontendi li l-aċċess qed jiġi nnegat lilha għalhekk, fil-kawża Rikors ġuramentat numru 189/11 hija qed titlob mhux biss il-kura u kustodja tal-minuri, iżda anke aċċess fi granet partikolari u f'hinijiet partikolari, kif ukoll sabiex l-ulied jagħmlu sleepovers għandha.

Din il-Qorti ikkonsidrat bir-reqqa l-provi kollha fl-atti tal-każ, fosthom ix-xiehda tas-social workers u l-professjonisti tal-Aġenzija Appoġġ. Ikkunsidrat ukoll ir-rakkomandazzjonijiet tal-Psikoterapista maħtura mill-Qorti Elena Borg. Elena Borg issottolineat fir-rapport tagħha li l-aċċess b'superviżjoni ma kienx qed iħalli impatt u effett pożittiv fuq l-ulied, iżda kuntrarjament kien qed joħloq ħsara psikoloġika fuq il-minuri. Fil-fatt, il-Psikoterapista irrakkomandat li l-aċċess jitnaqqas. Din il-Qorti ikkonsidrat ukoll l-evalwazzjonijiet tal-Perit Legali f'dan ir-rigward u taqbel li f'dan l-istadju, ladarba l-minuri wrew ix-xewqa li ma jiltaqgħux ma' ommhom minħabba anke l-ħsara l-psikoloġika li saritilhom, taqbel mar-rakkomandazzjoni tal-Perit Legali, li f'dan l-istadju, m'għandux ikun hemm aċċess tal-minuri għall-omm C B. Illi jekk kemm -il darba is-sitwazzjoni fil-futur tinbidel u t-tfal ikunu jixtiequ jiltaqgħu mal-omm, dan għandu jiġi kkunsidrat mill-Qorti f'dak l-istadju ulterjuri, kemm -il darba jkun hemm talba simili. Iżda, f'dan l-istadju, din il-Qorti hija tal-fehma li jekk ikun hemm aċċess tal-minuri għall-omm, dan ser ikun aktar ta' ħsara milli ġid għat-tfal. It-twaqqif tal-aċċess, f'dan l-istadju għandu jkun kombinat mal-fatt li l-omm m'għandhiex tmur tfittex lil ulied fl-iskola jew f'attivatijiet extra-kurrikulari.

Konsegwentement, il-Qorti tiċħad l-ewwel, it-tieni, it-tielet, ir-raba`, il-ħames, is-sitt, is-seba` it-tmien, id-disa`, l-għaxar, il-ħdax u t-tnax -il talbiet ghaliex dawn it-talbiet kollha jirrigwardaw l-aċċess u konsegwentament il-Qort tilqa` mit-tmien sas-sitta u għoxrin eċċezzjoni ta' A B.

Għal dawn il-motivi din il-Qorti qegħda tiċħad it-talbiet kollha ta' C B.

DEĊIDE:

Għaldaqstant u għar-raġunijiet kollha fuq imsemmija, il-Qorti qegħda taqta' u tiddeċiedi din il-kawża billi tilqa' l-eċċezzjonijiet ta' A B filwaqt li tiċħad it-talbiet kollha tar-rikorrenti.

L-ispejjeż kontra r-rikorrenti.